

İLKÖĞRETİM MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN YAPILANDIRMACI YAKLAŞIMA DAYALI İLKÖĞRETİM MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ (BALIKESİR İLİ ÖRNEĞİ)

*Öğr. Gör. Özge GENÇEL ATAMAN
Öğr. Gör. Hasan Hakan OKAY
Balıkesir Ü. Eğt.Fak. GSEB. MEABD.*

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Balıkesir İli Merkez İlköğretim okullarında görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı ilköğretim müzik dersi öğretim programına yönelik görüşlerinin belirlenmesine yöneliktir. Araştırmada, mevcut durumun ortaya konulması amacıyla, yöntem olarak betimsel araştırma modeli benimsenmiştir. Araştırmanın evrenini, Balıkesir İli Merkez İlköğretim okullarında görev yapmakta olan 29 müzik öğretmeni, araştırmanın örneklemini ise, Balıkesir İli Merkez İlköğretim okullarında görev yapmakta olan 10 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Müzik öğretmenlerinden yapılandırılmış görüşme tekniği ile elde edilen veriler başlıklar altında sınıflandırılmış ve müzik öğretmenlerinin sorulara verdikleri cevaplar kategorize edilip tablolastırılarak açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Yapılandırmacı Yaklaşım, Müzik Dersi, Öğretim Programı*

1. GİRİŞ

İlk kez M. Ö. 5. ve 6. yüzyıllarda şüpheciler tarafından ortaya atılan yapılandırmacı yaklaşım düşünceleri 20. yüzyılın başlarından itibaren geliştirilmeye başlanmıştır. Asıl bu yüzyılın ikinci yarısında ve sonlarında Piaget, Vygotsky, Asubel, Bruner ve Von Glaserfeld'in çalışmalarıyla daha etkili bir şekilde dile getirilmiştir (Açıköz, 2004).

Yapılandırmacılık, öğrenen merkezli bir ortamda, öğrenenin yeni bir bilgiyi, beceriyi ya da tutumu önceki edinimlerinin üzerinde yapılandığı bir öğrenme kuramıdır. Duman ve İkiel (2002) ve İkinci (2007) ye göre yapılandırmacılık, bilgi ve gerçeğin insanın aklının dışında olmadığını ve insanın akli tarafından yaratıldığını savunur. Yapılandırmacılar öğrenmeyi zihinsel yapılandırmanın sonucu olarak görürler. Buna göre öğrenci bildikleri ile yeni bilgileri bağdaştırarak öğrenir. Başka bir deyişle yapılandırmacı öğrenme, bilgi açısından oldukça zengin olan çevreden, problem çözme, merak ve birbirlerini etkileme yoluyla öğrenenlerin anlam düzenleyerek kendilerinin öğrenmeleridir. Titiz (2005) ve Kalender (2006) yapılandırmacı yaklaşımı "insanların kendi deneyimleri ve düşünceleri sonucunda kendi bilgilerini ve zihinsel modellerini oluşturdıkları yöntem" şeklinde tanımlamaktadır.

Yapılandırmacı yaklaşımın öğretim programlarına uygulanabilmesi açısından 3E, 5E 7E vb. şekilde farklı ders işleniş modelleri kullanılmıştır. Bu yaklaşımda kullanılan en yaygın model 5E modelidir. 5E Modeli, öğrencilerin araştırma merakını artırıp, beklentilerini tatmin eden, bilgi ve anlama için aktif bir araştırmaya odaklandıran beceri ve aktiviteleri içeren, bütün yenilikleri kapsayan ve uygulamayı sağlayan bir öğretim modelidir. 5E Modeli verilen bilgiler ışığında her aşamada öğrencileri aktivite içine dahil ederken, öğrencilerin kendi kavramlarını oluşturmalarını da teşvik etmektedir (Ergin, 2007). 5E modeli, meşgul etme (engage), keşfetme (explore), açıklama (explain), ayrıntılaşma (elaborate) ve değerlendirme (evaluate) basamaklarından oluşur. Aynı basamakların yapılandırmacı yaklaşıma yönelik

hazırlanan müzik dersi öğretim programlarında da kullanıldığı ve böylece bu programlarında 5E modeline dayandığı bilinmektedir.

Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmen, açık fikirli, çağdaş, kendini yenileyebilen, bireysel farklılıkları dikkate alan ve alanda çok iyi olmanın yanında, bilgiyi aktaran değil uygun öğrenme yaşantılarını sağlayan ve öğrenenlerle birlikte öğrenen olmalıdır (Selley, 1999). Bu yaklaşımın amacına göre öğretmen, problemi öğrenenler için çözmek yerine öğrencinin çözümlenmesi için ortam hazırlar ve düşündürücü sorular sorarak öğrenenleri araştırmaya ve problem çözmeye teşvik eder (Brooks ve Brooks, 1999).

Yapılandırmacı yaklaşımda öğrenen, öğrenme sürecinde seçici, yapıcı ve etkindir (Şaşan, 2002). Öğrenenin kontrolü bireydedir. Öğrenen kendi kararlarını kendi alır. Öğrenmeye öğretmeniyle birlikte yön verir (Brooks ve Brooks, 1999).

Millî Eğitim Bakanlığı'nda program geliştirme çalışmaları, 1990 tarihinde başlatılan Dünya Bankası desteğindeki Millî Eğitimi Geliştirme Projesi ile önemli gelişmeler göstermiş, 1998 yılında 8 yıllık öğretime geçilmesi ile ilköğretim programında düzenlemelere gidilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığınca ilköğretim programlarında yapılan son değişiklik 2004 yılından itibaren yapılandırmacı yaklaşım temel alınarak hazırlanan yeni ilköğretim programlarının geliştirilmesi ile gerçekleştirilmiştir. Yeni ilköğretim programlarında davranışçı yaklaşımdan uzaklaşılarak yapılandırmacı felsefe çerçevesinde öğrenci ve etkinlik merkezli yapı temel alınmıştır. Bu temel ile hazırlanan yeni programlar ilk kez, Matematik, Fen ve Teknoloji, Türkçe, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde uygulamaya konulmuştur. Yeni ilköğretim programlarında davranışçı yaklaşımdan uzaklaşılarak yapılandırmacı felsefe çerçevesinde öğrenci ve etkinlik merkezli yapı temel alınmıştır (Ekinci, 2006).

Millî Eğitim Bakanlığı, mevcut ilköğretim müzik dersi öğretim programları 2006 yılında yeniden düzenlemiş ve programın temel felsefesine öğrenci merkezli bir anlayışı içeren yapılandırmacı yaklaşım kaynaklık etmiştir. Yapılandırmacı yaklaşıma göre düzenlenen İlköğretim Müzik (1–8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı da, 2007–2008 Öğretim yılından itibaren uygulamaya koymuştur. Dolayısıyla programın 2 yıldır uygulamada olduğu görülmektedir. İlköğretim müzik dersi öğretim programı, genel müzik eğitimi içerisinde yer alan ve farklı yöntem ve tekniklerle bireylerin her yönden dengeli, tutarlı ve sağlıklı olarak yetişmelerini sağlamaya yönelik bir anlayış ve içerikle düzenlenmiştir.

Yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan ilköğretim müzik dersi öğretim şu ilkeler göz önünde bulundurulmuştur.

- Öğrenci merkezli olmalıdır.
- Öğrenciler pasif durumda değil, aksine dersin etkinlikler boyutuna aktif olarak katılabilmelidirler.
- Program öncülüğünde öğrenilecek her beceri ve bilgi, mutlaka yaşam içerisinde kullanılabilir niteliğe dönüştürülmelidir.
- Programın uygulanma sürecinde bireylerin yetenek ve yaratıcılıklarının geliştirilmesine önem verilmelidir.
- Müziğin içselleştirilebilmesi, ancak müzik dersinin yaşanarak ve yaşatılarak işlenebilmesi ile mümkündür.
- Genel müzik eğitiminde uygulamalar yoluyla bilgiye ulaşılmalıdır.
- Müzik eğitimi kavramlar ve kurallar yolu ile değil, müziğin tüm boyutlarının eyleme dönüştürülmesi ve hissettirilmesi ile gerçekleştirilmelidir.
- Nota öğretimi amaç değil, yalnızca araç olmalıdır (MEB, 2006).

2 yıllık uygulama süreciyle yeni programın uygulayıcı, ürün, uygulanma ortamları vb. birçok dinamik açısından nasıl sonuç verdiğinin araştırmalarla ortaya konulması gerektiği düşünülmektedir. Konu ile ilgili literatür tarandığında, yapılandırmacı yaklaşıma dayalı müzik dersi programı hakkında geribildirimleri kapsayan araştırmaların yapılması gerekliliği göze çarpmaktadır. Bu nedenle araştırmanın, müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı öğretim yaklaşımına dayalı müzik öğretim programına yönelik görüşlerinin belirlenmesi açısından önem taşıdığı söylenebilir. Bu bağlamda, “Balıkesir İlinde görev yapmakta olan ilköğretim müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı ilköğretim müzik dersi öğretim programına yönelik görüşleri nelerdir?” sorusu araştırmanın problem cümlesi olarak belirlenmiştir. Problem cümlesine bağlı olarak araştırmanın alt problemleri şu şekilde sıralanabilmektedir.

1. Balıkesir ilinde görev yapmakta olan ilköğretim müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı ilköğretim müzik dersi öğretim programına yönelik genel değerlendirmeleri nelerdir?
2. Balıkesir ilinde görev yapmakta olan ilköğretim müzik öğretmenlerine göre yapılandırmacı programın sunduğu olanaklar nelerdir?
3. Balıkesir ilinde görev yapmakta olan ilköğretim müzik öğretmenlerine göre öğretmen ve öğrencinin yapılandırmacı programdaki yeri nedir?
4. Balıkesir ilinde görev yapmakta olan ilköğretim müzik öğretmenlerinin mevcut koşullar ve yapılandırmacılık ilişkilerine yönelik görüşleri nelerdir?

2. BULGULAR ve YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma ile ilgili elde edilen bulgular ve yorumlar araştırmanın alt problemlerine göre sıralanmış ve tabloların kategorize edilmesinde müzik öğretmenleri MÖ1, MÖ2, MÖ3.... şeklindeki kısaltmalarla belirtilmiştir.

2.1 Müzik Öğretmenlerinin Programa Yönelik Genel Değerlendirmeleri

Tablo 2.1.1 Müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşımda öncelikli olarak dikkatlerini çeken noktalar

Görüşler	Görüş Belirten Müzik Öğretmenleri	n
“Yapılandırmacı yaklaşım öğrenci merkezlidir.”	MÖ1, MÖ4, MÖ5, MÖ6, MÖ7, MÖ8	6
“Yapılandırmacı yaklaşım öğrenci becerilerin daha rahat bir şekilde ortaya çıkmasını sağlamaktadır.”	MÖ1	1
“Yapılandırmacı yaklaşım yoluyla öğrenciler kazanımlarını başka konu ve derslere aktarabilmektedir.”	MÖ2	1
“Yapılandırmacı yaklaşım öğrencilerin bireysel farklılıkları ile kendilerini keşfetmelerini sağlamaktadır.”	MÖ2	1
“Yapılandırmacı yaklaşım öğrencilerin özgüven kazanmalarını sağlamaktadır.”	MÖ2, MÖ9	2
“Yapılandırmacı yaklaşım öğrencilerin müziği yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlamaktadır.”	MÖ4, MÖ10	2

Tablo 2.1.1’e bakıldığında, müzik öğretmenlerinin 6’sının “Yapılandırmacı yaklaşım öğrenci merkezlidir.”, 2’sinin “Yapılandırmacı yaklaşım öğrencilerin özgüven kazanmalarını sağlamaktadır.”, 2’sinin “Yapılandırmacı yaklaşım öğrencilerin müziği yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlamaktadır.” şeklinde görüş belirttikleri görülmektedir. Bu görüşlerin yanında öğretmenlerden 1’inin “Yapılandırmacı yaklaşım öğrenci becerilerin daha rahat bir

şekilde ortaya çıkmasını sağlamaktadır.”, 1’inin “Yapılandırmacı yaklaşım yoluyla öğrenciler kazanımlarını başka konu ve derslere aktarabilmektedir.” ve 1’inin de “Yapılandırmacı yaklaşım öğrencilerin bireysel farklılıkları ile kendilerini keşfetmelerini sağlamaktadır.” şeklinde görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 2.1.1’de görüldüğü üzere, öğretmenlerce yapılandırmacı eğitimin kuramsal altyapısında ve uygulama düzeyinde öncelikli olarak öğrenci merkezli ve öğrenen temelli bir yaklaşım olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum, öğretmenler tarafından geleneksel yöntem ile yapılandırmacılığın, öğrenci merkezli yaklaşımı itibariyle önemli düzeyde birbirlerinden ayrıldıkları şeklinde yorumlanabilmektedir.

Tablo 2.1.2 Müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşımın kuramsal alt yapısı ile ilgili görüşleri

Görüşler	Görüş Belirten Müzik Öğretmenleri	n
“Öğrenci merkezli olması olumlu bir durumdur.”	MÖ2, MÖ8, MÖ9	3
“Öğrenmeyi, deneyimden anlam oluşturmayla eşleştiren bir teoridir. Buna göre her çocuk önceki bildiklerini yeni bilgilerle birleştirerek kendi anlamını inşa eder. Bu yüzden çocuğun gelişimi açısından olumludur.”	MÖ4	1
“Kuramsal altyapı öğretmenlere daha iyi tanıtılmalı.”	MÖ5	1
“Kuramsal altyapıyla ilgili fikrim yok.”	MÖ1, MÖ3, MÖ6, MÖ7, MÖ10	5

Müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşımın kuramsal alt yapısı ile ilgili görüşlerine bakıldığında, 5’inin “Kuramsal altyapıyla ilgili fikrim yok.”, 3’ünün “Öğrenci merkezli olması olumlu bir durumdur.” olarak görüş belirttikleri, bunların yanında 1’inin “Öğrenmeyi, deneyimden anlam oluşturmayla eşleştiren bir teoridir. Buna göre her çocuk önceki bildiklerini yeni bilgilerle birleştirerek kendi anlamını inşa eder. Bu yüzden çocuğun gelişimi açısından olumludur.” ve yine 1’inin de “Kuramsal altyapı öğretmenlere daha iyi tanıtılmalı.” şeklinde görüş belirttikleri görülmektedir. Bu durum, görüşleri alınan müzik öğretmenlerinin yarısının yapılandırmacı eğitimin kuramsal altyapısıyla ilgili bilgi sahibi olmadığı ve önemli kuramcılar tarafından kuramsal altyapısı kurulmuş olan yapılandırmacılığın tanınmadığı şeklinde yorumlanabilir. Bunun yanında 3 öğretmenin kuramsal alt yapıyı tanımları ve öğrenci merkezli olduğunu belirtmeleri de kimi öğretmenlerin çeşitli nedenlerle yapılandırmacı eğitimi biliyor olduklarını göstermektedir. Öğretmenlerden birinin kuramsal altyapının öğretmenlere tanıtılması gerektiği önerisi dikkat çekici bulunmaktadır.

Tablo 2.1.3 Müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşım ile ilgili diğer öneri ve görüşleri

Görüşler	Görüş Belirten Müzik Öğretmenleri	n
“Yapılandırmacı yaklaşım yıllar önce uygulamaya konulmalıydı.”	MÖ1	1
“Yapılandırmacı yaklaşım az ve istekli öğrencilerle daha başarılı ve verimli olacağını düşünüyorum.”	MÖ2	1
“Her öğretmene bir müzik sınıfı olmalıdır.”	MÖ3, MÖ7, MÖ8, MÖ9	4
“Araç-gereç, kitap vb. sağlanmalıdır.”	MÖ3, MÖ5	2
“Ders saatlerinin sayısı artırılmalıdır.”	MÖ3, MÖ7, MÖ10	3
“Öğretmenlere yapılandırmacı yaklaşım ile ilgili seminerler verilebilir.”	MÖ4	4
“Yapılandırmacı yaklaşımda aile, okul, çevre etkenleri olumlu yönde kullanılmalıdır.”	MÖ4	4
“Öğrenci yapılandırmacı yaklaşım yoluyla not kaygısından kurtarılmalıdır.”	MÖ6	6

Müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşım ile ilgili öneri ve görüşlerine bakıldığında, görüşlerden 6'sının "Öğrenci yapılandırmacı yaklaşım yoluyla not kaygısından kurtarılmalıdır.", 4'ünün "Her öğretmene bir müzik sınıfı olmalıdır.", 4'ünün "Öğretmenlere yapılandırmacı yaklaşım ile ilgili seminerler verilebilir." 4'ünün "Yapılandırmacı yaklaşımda aile, okul, çevre etkenleri olumlu yönde kullanılmalıdır.", 2'sinin "Araç- gereç, kitap vb. sağlanmalıdır.", 1'inin "Yapılandırmacı yaklaşım yıllar önce uygulamaya konulmalıydı." ve yine 1'inin de "Yapılandırmacı yaklaşım az ve istekli öğrencilerle daha başarılı ve verimli olacağını düşünüyorum." şeklinde dağılım gösterdiği görülmektedir. Bu görüşlerden yola çıkılarak, müzik öğretmenlerinin çoğunluğunun öğrencilerin yapılandırmacı yaklaşım yoluyla not kaygısından kurtarılmaları gerektiği, okul, aile ve çevre etkenlerinin bu yaklaşımda olumlu yönde kullanılması gerektiği ve müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşım konusunda bilgilendirici seminerlere ihtiyaçlarının olduğu söylenebilmektedir.

2.2 Müzik Öğretmenlerine Göre Yapılandırmacı Programın Sunduğu Olanaklar

Tablo 2.2.1 Müzik öğretmenlerinin, yapılandırmacı yaklaşıma dayalı müzik öğretim programlarındaki kazanımların bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanları karşılama durumları ile ilgili görüşleri

Görüşler	Görüş Belirten Müzik Öğretmenleri	n
"Kazanımların işlevinin anlaşılabilmesi için programın bir süre daha gözlenmesi gerekmektedir."	MÖ1, MÖ8, MÖ10	3
"Kazanımlar bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanları karşılayacak düzeydedir."	MÖ2, MÖ4, MÖ6, MÖ7, MÖ9	5
"Kazanımlar bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanları karşılayacak düzeyde değildir."	MÖ3	1
"Kazanımlar duyuşsal ve devinişsel alanı karşılayacak düzeyde ancak bilişsel alan açısından eksiktir."	MÖ5	1

Tablo 2.2.1 incelendiğinde, müzik öğretmenlerin yarısının (5'i) "Kazanımlar bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanları karşılayacak düzeydedir.", 3'ünün "Kazanımların işlevinin anlaşılabilmesi için programın bir süre daha gözlenmesi gerekmektedir.", 1'inin "Kazanımlar bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanları karşılayacak düzeyde değildir." ve yine 1'inin de "Kazanımlar duyuşsal ve devinişsel alanı karşılayacak düzeyde ancak bilişsel alan açısından eksiktir." şeklinde görüş sahibi oldukları ortaya çıkmaktadır. Buna göre, öğretmenlerin, kazanımların yeterli olduğunu belirtmelerinin yanında programın bir süre daha izlenmesi ve yetersizliklerinin belirlenmeye çalışılması gerektiği görüşünde hem fikir oldukları söylenilebilmektedir.

Tablo 2.2.2 Müzik öğretmenlerinin geleneksel öğretim programlarına göre yapılandırmacı programda yer alan etkinliklerin öğrencilere katkılarına ilişkin görüşleri

Görüşler	Görüş Belirten Müzik Öğretmenleri	n
"Etkinlikler, öğrencilerin araştırma, bulduğunu değerlendirme ve yaratıcılığını ön plana çıkarmada faydalıdır."	MÖ1, MÖ4, MÖ5, MÖ6, MÖ7, MÖ9 MÖ10	7
"Geleneksel öğretim programlarındaki etkinliklerle yapılandırmacı programdaki etkinliklerin katkıları arasında fark yoktur."	MÖ2	1
"Etkinliklerin katkıları öğrenci ilgisi ile ilişkilidir."	MÖ3, MÖ8	2

Tablo 2.2.2 de müzik öğretmenlerin büyük çoğunluğu (7’si) geleneksel öğretim programlarına göre yapılandırmacı programda yer alan etkinliklerin, öğrencilerin araştırma, bulduğunu değerlendirme ve yaratıcılığını ön plana çıkarmada faydalı olduğunu belirtmektedirler. Bunun yanında 2 müzik öğretmenin “Etkinliklerin katkıları öğrenci ilgisi ile ilişkilidir.” ve 1 müzik öğretmenin de “Geleneksel öğretim programlarındaki etkinliklerle yapılandırmacı programdaki etkinliklerin katkıları arasında fark yoktur.” görüşüne dikkat çektiği görülmektedir. Buna göre, etkinliklerin öğretmenlerce oldukça önem taşıdığı ve öğrenci merkezli yapısıyla dikkat çeken yapılandırmacı öğretim programının etkinlikler ile bu özelliğini ortaya koyduğu dile getirilebilmektedir. Öğrenci merkezli yapısıyla müzik öğretmenlerinin dikkatini çeken yeni programın, etkinliklerin sunduğu olanaklar ile de öğrenciye araştırma, keşfetme ve yaratıcılığını ortaya çıkarma anlamında değerli katkılar sunmakta olduğu anlaşılabilmektedir.

Tablo 2.2.3 Müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşımda özel müzik öğretim yöntemlerinin kullanımına yönelik görüşleri

Görüşler	Görüş Belirten Müzik Öğretmenleri	n
“Yöntemler değişik kazanımların edinilmesi ve değişik çalgıların tanıtılması açısından yararlıdır.”	MÖ1	1
“Özel müzik öğretim yöntemleri yapılandırmacı anlayışa katkı sağlamaktadır.”	MÖ2, MÖ6, MÖ7, MÖ8, MÖ10	5
“Yapılandırmacı yaklaşımda müzik öğretim yöntemlerinin kullanılması öğrencinin kendi yeteneklerini fark etmesi açısından yararlıdır.”	MÖ4, MÖ9	2
“Yapılandırmacı yaklaşımda kullanılan müzik öğretim yöntemleri öğrencilerin etkinliklere daha aktif katılımlarını sağlamaktadır.”	MÖ5	1

Müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşımda özel müzik öğretim yöntemlerinin kullanımına yönelik görüşlerine bakıldığında, 5’inin “Özel müzik öğretim yöntemleri yapılandırmacı anlayışa katkı sağlamaktadır.”, 2’sinin “Yapılandırmacı yaklaşımda müzik öğretim yöntemlerinin kullanılması öğrencinin kendi yeteneklerini fark etmesi açısından yararlıdır.” 1’inin “Yöntemler değişik kazanımların edinilmesi ve değişik çalgıların tanıtılması açısından yararlıdır.” ve yine 1’inin “Yapılandırmacı yaklaşımda kullanılan müzik öğretim yöntemleri öğrencilerin etkinliklere daha aktif katılımlarını sağlamaktadır.” görüşlerine sahip oldukları anlaşılmaktadır. Bu görüşlerle müzik öğretmenlerinin tümü, yapılandırmacı yaklaşımın özel müzik öğretim yöntemleri açısından katkı sağladığını vurgulamaktadır. Sağlanan katkılar öğretmenlere göre farklı unsurlarla önemlidir. Bu farklı unsurlar değişik kazanımların edinilmesi, değişik çalgıların tanıtılması, öğrencilerin kendi yeteneklerinin fark etmeleri, öğrencilerin etkinliklere daha etkin katılımlarının sağlanması olarak sıralanabilmektedir. Buna göre, özel müzik öğretim yöntemlerinin öğretmenlerce kullanıldığı ve öğretmenlere göre bu yöntemlerin müzik derslerinde kullanılmasının önem taşıdığı söylenebilmektedir.

Tablo 2.2.4’e bakıldığında, müzik öğretmenlerin tümü, geleneksel öğretim programlarına göre yapılandırmacı programın öğrencilerin yaparak-yaşayarak öğrenmeleri açısından sunduğu olanaklara ilişkin olumlu görüş sunmaktadır. 2 müzik öğretmeni bu olumlu olanakların beraber müzik yapmaları açısından olumlu olduğunu, 4 müzik öğretmeni zevk alarak öğrenmeleri açısından olumlu olduğunu, bir öğretmen kendini keşfetme ve ifade özgürlüğü kazanma açısından olanaklar sağlaması olduğunu belirtmektedir. Buna göre, geleneksel öğretim yöntemleri ile karşılaştırıldığında öğretmenlerin yapılandırmacı öğretim programlarının öğrenci merkezli anlayışı da destekleyici şekilde öğrencilere yaparak-yaşayarak öğrenmeleri konusunda farklı açılardan geniş olanaklar sunduğunu belirttikleri dile getirilebilmektedir.

Tablo 2.2.4 Müzik öğretmenlerinin geleneksel öğretim programlarına göre yapılandırmacı programın öğrencilerin yaparak-yaşayarak öğrenmeleri açısından sunduğu olanaklara ilişkin görüşleri

Görüşler	Görüş Belirten Müzik Öğretmenleri	n
“Beraber müzik yapabilme açısından olanaklar sağlamaktadır.”	MÖ1, MÖ4	2
“Öğrencilerin zevk alarak öğrenmelerine yeni olanaklar sağlamaktadır.”	MÖ2, MÖ4, MÖ8, MÖ9	4
“Benzer olanaklar sağlamaktadır”	MÖ3	1
“Kendini keşfetme ve ifade özgürlüğü kazanma açısından olanaklar sağlamaktadır.”	MÖ4	1
“Geniş olanaklar sağlamaktadır.”	MÖ5, MÖ6, MÖ7, MÖ10	4

Tablo 2.2.5 Müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşımın öğretmen ve öğrencilere sunduğu değerlendirme olanakları konusundaki görüşleri

Görüşler	Görüş Belirten Müzik Öğretmenleri	n
“Öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri konusunda olanaklar sağlıyor.”	MÖ2, MÖ1, MÖ5, MÖ8, MÖ9	5
“Öğretmenlere öğrencilerin gelişim düzeylerini izlemeleri konusunda olanaklar sağlıyor.”	MÖ3	1
“Değerlendirme süreci öğretmen ve öğrencinin birlikte katılımı ile gerçekleşmektedir.”	MÖ4, MÖ7, MÖ10	3
“Öğretmenlerin değerlendirmede daha objektif olmalarını sağlıyor.”	MÖ5	1

Tablo 2.2.5’den de anlaşılacağı gibi, müzik öğretmenlerin büyük çoğunluğu, yapılandırmacı yaklaşımın değerlendirme olanakları açısından öğretmen ve öğrencilere farklı konularda olanaklar sunduğunu belirtmektedir. Yapılandırmacı yaklaşım, 5 müzik öğretmenine göre, öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri konusunda, 3 müzik öğretmenine göre, değerlendirme sürecinin öğretmen ve öğrencinin katılımı ile gerçekleşebilmesi konusunda, 1 müzik öğretmenine göre, öğretmenlerinin öğrencilerin gelişim düzeylerini izlemeleri konusunda ve yine 1 müzik öğretmenine göre de, öğretmenlerin değerlendirmede daha objektif olmalarını konusunda olanaklar sağlamaktadır. Bu durum müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşımın değerlendirme olanakları açısından zengin ve elverişli olduğu görüşlerini paylaştıkları şeklinde yorumlanabilmektedir.

2.3 Müzik Öğretmenlerine Göre Öğretmen ve Öğrencinin Yapılandırmacı Programdaki Yeri

Tablo 2.3.1 Müzik öğretmenlerine göre yapılandırmacı yaklaşıma dayalı müzik öğretim programlarında müzik öğretmenin ve öğrencinin rolü

Görüşler	Görüş Belirten Müzik Öğretmenleri	n
“Öğretmenin rehberlik yapan bir konumda olmasından dolayı daha verimli ve rahat ders işlenir. Öğrencinin merkezde olduğu bu yaklaşımda, çocuk kendi kendine öğrenme ve başarıma duygusunu tatmin ettiği için daha mutlu ve istekli olur.”	MÖ2, MÖ5	2
“Müzik öğretmeni konular bazında bir örnekten çok yol gösterici, öğrenci ise dinleyiciden çok araştıran, uygulayan, öğrenen daha etkin bir roledir.”	MÖ1, MÖ3, MÖ4, MÖ7, MÖ8, MÖ9	6
“Konuya hakim olan yönlendirici rolündeki öğretmen ve öğrenci diyalogu sonucu öğrenmeyi öğrenme yönteminin aktif uygulanması sağlanır.”	MÖ6, MÖ10	2

Tablo 2.3.1’de incelendiğinde, görüşü alınan müzik öğretmenlerinden 6’sının “Müzik öğretmeni konular bazında bir örnekten çok yol gösterici, öğrenci ise dinleyiciden çok araştıran, uygulayan, öğrenen daha etkin bir rodedir.” şeklinde, 2’sinin “Öğretmenin rehberlik yapan bir konumda olmasından dolayı daha verimli ve rahat ders işlenir. Öğrencinin merkez olduğu bu yaklaşımda, çocuk kendi kendine öğrenme ve başarıma duygusunu tatmin ettiği için daha mutlu ve istekli olur.” şeklinde ve yine 2’sinin “Konuya hakim olan yönlendirici rolündeki öğretmen ve öğrenci diyalogu sonucu öğrenmeyi öğrenme yönteminin aktif uygulanması sağlanır.” şeklinde görüş belirttikleri görülmektedir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu, öğrencinin araştıran, uygulayan, öğrenen olarak daha etkin olduğu bir rolde, öğretmenin ise yönetici konumundan yönlendirici konumuna doğru bir rolde olduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla bu görüşü sunan müzik öğretmenlerinin, yapılandırmacı eğitimin gereklerini iyi anladıkları ve uygulamada bu anlayışı benimsedikleri dile getirilebilir. Ayrıca 2 müzik öğretmeni tarafından ortaya konan, öğrencinin merkez konumda olarak kendi kendine öğrenme ve başarıma duygusunu tatmin ettiği için daha mutlu ve istekli olması gözlemi de dikkat çekici olarak değerlendirilebilir. Bu gözlem, müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı programın öğrencilerin üzerindeki olumlu duyuşsal etkileri de önemsedikleri ve söz konusu etkileri dile getirecek kadar değerli buldukları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 2.3.2 Müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşım konusunda güçlü ve zayıf yanlarına ilişkin görüşler

Görüşler	Görüş Belirten Müzik Öğretmenleri	n
“Öğretmenlerin zayıf yanları hizmet içi eğitimlerle güçlendirilmelidir.”	MÖ5, MÖ6, MÖ9	3
“Öğretmenlerin farklı tarzlarda eğitim almaları yapılandırmacı yaklaşım konusunda zayıf kalmalarına neden olmaktadır.”	MÖ4	1
“Olanakların yeterli olması durumunda öğretmenleri yapılandırmacı yaklaşım konusunda güçlü buluyorum.”	MÖ3, MÖ1, MÖ8, MÖ10	4
“Öğretmenlerin eski yöntemleri kullanmaya devam etmeleri yapılandırmacı yaklaşım konusunda zayıf kalmalarına neden olmaktadır.”	MÖ2, MÖ7	2

Tablo 2.3.2.’ye göre görüşü alınan müzik öğretmenlerinden 4 öğretmenin “Olanakların yeterli olması durumunda öğretmenleri yapılandırmacı yaklaşım konusunda güçlü buluyorum.”, 3’ünün “Öğretmenlerin zayıf yanları hizmet içi eğitimlerle güçlendirilmelidir.”, 2 öğretmenin “Öğretmenlerin eski yöntemleri kullanmaya devam etmeleri yapılandırmacı yaklaşım konusunda zayıf kalmalarına neden olmaktadır.” ve 1 öğretmenin de “Öğretmenlerin farklı tarzlarda eğitim almaları yapılandırmacı yaklaşım konusunda zayıf kalmalarına neden olmaktadır.” şeklinde görüş belirttikleri görülmektedir. Müzik öğretmenlerinden üçü (MÖ4, MÖ2, MÖ7) öğretmenlerin, farklı tarzda eğitim almaları veya eski yöntemleri uygulamaya devam etmeleri gibi çeşitli nedenlerle yapılandırmacı eğitime karşı zayıf kaldıklarını belirtmektedirler. Öğretmenlerin üçü ise müzik eğitimcilerinin zayıf yönlerinin hizmet içi eğitimler ile geliştirilebileceğini belirtmektedirler. Öğretmenlerin 4’ü ise olanaklar yeterli olduğunda öğretmenlerin yapılandırmacı eğitime yönelik yeterince güçlü olduklarını belirtmektedirler. Bu durumda, Tablo 2.4.1.’de de görüleceği üzere öğretmenlerin yapılandırmacı eğitimin gerektirdiği sınıf, araç-gereç gibi gereksinimlerinin öncelikli ve önemsenmesi gereken sorunlardan biri olduğu sonucu dile getirilebilmektedir.

2.4 Müzik Öğretmenlerinin Mevcut Koşullar ve Yapılandırıcılık İlişkilerine Yönelik Görüşleri

Tablo 2.4.1 Müzik öğretmenlerinin mevcut sınıf ortamlarının yapılandırıcı yaklaşıma dayalı müzik öğretimine etkisine ilişkin görüşleri

Görüşler	Görüş Belirten Müzik Öğretmenleri	n
“Sınıf ortamımı yapılandırıcı yaklaşıma dayalı müzik öğretimi açısından uygun buluyorum.”	MÖ1, MÖ2, MÖ6, MÖ8	4
“Sınıf ortamımı yapılandırıcı yaklaşıma dayalı müzik öğretimi açısından uygun bulmuyorum.”	MÖ3, MÖ4, MÖ5, MÖ7, MÖ9, MÖ10	6

Tablo 2.4.1.’de görüleceği üzere, 6 müzik öğretmeni “Sınıf ortamımı yapılandırıcı yaklaşıma dayalı müzik öğretimi açısından uygun bulmuyorum.”, 4 müzik öğretmeni “Sınıf ortamımı yapılandırıcı yaklaşıma dayalı müzik öğretimi açısından uygun buluyorum.”, şeklinde görüş belirtmektedir. Buna göre, öğretmenlerin birbirlerine yakın bir oran ile sınıf ortamlarına karşı olumlu ve olumsuz görüş sunmaları dikkat çekici olarak değerlendirilebilir. Ancak ağırlığın olumsuz görüş belirten öğretmenlerden yana olması sınıf ortamlarının yapılandırıcı eğitimin gereksinimleri çerçevesinde geliştirilmesi gerektiği şeklinde yorumlanabilmektedir.

Tablo 2.4.2 Müzik öğretmenlerinin ders saati süresinin yapılandırıcı yaklaşıma dayalı müzik öğretimine etkisine ilişkin görüşleri

Görüşler	Görüş Belirten Müzik Öğretmenleri	n
“Müzik ders saati yapılandırıcı yaklaşıma dayalı müzik öğretimi açısından çok yetersizdir.”	MÖ1, MÖ2, MÖ3, MÖ4, MÖ5, MÖ6, MÖ7, MÖ8, MÖ9, MÖ10	10
“Müzik ders saatinin haftada 2 saate çıkarılması gerekmektedir.”	MÖ1, MÖ2, MÖ3, MÖ6, MÖ7, MÖ9	6
“Yapılandırıcı yaklaşımın bizden beklediği uygulama, değerlendirme, performans projeleri vb. süreçler için ders saati asla yeterli olmuyor.”	MÖ4, MÖ5	2

Müzik öğretmenlerinin ders saati süresinin yapılandırıcı yaklaşıma dayalı müzik öğretimine etkisine ilişkin görüşleri incelendiğinde belirtilen 10 görüşün “Müzik ders saati yapılandırıcı yaklaşıma dayalı müzik öğretimi açısından çok yetersizdir.”, 6 görüşün “Müzik ders saatinin haftada 2 saate çıkarılması gerekmektedir.”, 2 görüşün “Yapılandırıcı yaklaşımın bizden beklediği uygulama, değerlendirme, performans projeleri vb. süreçler için ders saati asla yeterli olmuyor.” şeklinde dağılım gösterdiği görülmektedir. Buna göre, belirtilen tüm görüşlerin ders saatlerinin yetersizliğine yönelik olarak belirtilmesi oldukça dikkat çekici olarak değerlendirilebilmektedir. Müzik öğretmenleri, yapılandırıcı eğitimin gerektirdiği eğitim ortamının ve fırsatlarının yaratılabilmesi için ders saatlerinin yetersiz olduğu konusunda hem fikir görünmektedir. 6 görüş öneri niteliğinde olup, bu görüşlerde gereken ders saati gereksiniminin 2 saat olduğu belirgin bir şekilde belirtilmektedir. Buna göre ders saatlerinin artırılması gerekliliğinin müzik öğretmenleri tarafından güçlü bir şekilde vurgulanmakta olduğu ve haftalık müzik ders saatinin 2 saat olarak düzenlenmesi gerektiği önemli bir veri olarak değerlendirilebilmektedir.

Tablo 2.4.2 Okulun yapılandırmacı yaklaşımın araç gereç beklentilerini karşılama durumuna ilişkin görüşler

Görüşler	Görüş Belirten Müzik Öğretmenleri	n
“Okulumuz yapılandırmacı yaklaşıma dayalı müzik öğretiminin gerçekleştirilebilmesi için her türlü araç gereç donanımına sahiptir.”	MÖ1, MÖ8	2
“Okulumuz müzik dersine ilişkin araç gereçlerin bir kısmını karşılamaktadır.”	MÖ2, MÖ9	2
“Okulumuzu araç gereç konusunda çok yetersiz buluyorum”	MÖ3, MÖ4, MÖ5, MÖ7, MÖ10	5
“Araç gereç konusunda kendi olanaklarımı kullanıyorum.”	MÖ6, MÖ7, MÖ10	3

Tablo 2.4.2.’de müzik öğretmenlerince belirtilen görüşlerin 5’inin “Okulumuzu araç gereç konusunda çok yetersiz buluyorum”, 3’ünün “Araç gereç konusunda kendi olanaklarımı kullanıyorum.”, 2’sinin “Okulumuz yapılandırmacı yaklaşıma dayalı müzik öğretiminin gerçekleştirilebilmesi için her türlü araç gereç donanımına sahiptir.” ve 2’sinin de “Okulumuz müzik dersine ilişkin araç gereçlerin bir kısmını karşılamaktadır.” şeklinde dağılım gösterdiği görülmektedir. Buna göre, müzik öğretmenlerinin çoğunluğunun müzik dersinin işleniş sırasında gerekli olan araç-gereçlerin temini konusunda sıkıntı yaşadıkları, bazı araç-gereçlerin okul tarafından ya da müzik öğretmenlerinin kendi olanakları doğrultusunda karşılanabildiği şeklinde açıklanabilmektedir. Bu durum, araç-gereç konusundaki sıkıntıların yapılandırmacı yaklaşıma dayalı müzik derslerini olumsuz yönde etkilediği ve müzik öğretmenlerinin bu konuda sıkıntı yaşadıkları şeklinde yorumlanabilmektedir.

3. SONUÇ ve ÖNERİLER

Müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak hazırlanan müzik dersi öğretim programlarına yönelik görüşlerinin ortaya konulmasını amaçlayan bu araştırmaya göre, yapılandırmacı yaklaşımın öğrenci merkezli olması dikkat çeken en önemli noktalardan biridir ve öğrenci merkezli bir yaklaşım öğrencilerin becerilerini ortaya koymalarını, özgüven kazanmalarını ve müziği yaparak yaşayarak öğrenmelerini sağlamaktadır. Müzik ders programlarının öğrenci merkezli olması olumlu bir durumdur. Buna rağmen, müzik öğretmenlerinden elde edilen görüşlere göre, görüşülen öğretmenlerin yarısı yapılandırmacı yaklaşımın kuramsal altyapısı ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıklarını belirtmiştir.

Araştırmadan yola çıkılarak, müzik öğretmenlerinin yarısı program kazanımlarının bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanları karşıladığını, yarısına yakın bir kısmı da, kazanımların bu alanlarla ilgili işlevlerinin anlaşılabilmesi için zamana ihtiyaç olduğunu anlaşılmaktadır. Diğer bir yandan, müzik öğretmenlerine göre, programda yer alan etkinlikler öğrencilerin araştırma yapmalarına ve yaratıcılıklarını ön plana çıkarmalarına olanak sağlamaktadır.

Yine müzik öğretmenlerinden elde edilen görüşlerin yarısına göre, özel müzik öğretim yöntemleri yapılandırmacı anlayışa katkı sağlamakta ve bu anlayış da bu yöntemlerin kullanılabilirliğine olanak kazandırmaktadır.

Yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak uygulamaya konulan müzik ders programları geleneksel müzik ders programları ile karşılaştırıldığında, yapılandırmacı yaklaşıma dayalı programlarının öğrencilere müziği zevk alarak öğrenebilmeleri açısından geniş olanaklar sağladığını ortaya çıkarmaktadır.

Yapılandırmacı yaklaşımın değerlendirme olanakları göz önüne alındığında, görüşülen müzik öğretmenlerine göre, değerlendirme sürecinin öğretmen ve öğrenci katılımı ile gerçekleştiği ve yapılandırmacı yaklaşımın öğrencilerin kendilerini değerlendirmelerine olanak sağladığı dikkat çekmektedir. Diğer bir yandan müzik derslerinde öğretmenin yol

gösterici, öğrencinin de araştırabilen ve uygulayabilen bir rolde olması müzik öğretmenlerine göre bu yaklaşımın en önemli noktalarından biridir.

Müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşım konusundaki güçlü ve zayıf yanlarına ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde, bu durumun olanaklarla ilişkili olduğu ve müzik öğretmenlerinin hizmet içi eğitimler yoluyla bilgilendirilerek yaklaşım ve programın işlerliği açısından güçlendirilmeleri sağlanmalıdır.

Müzik öğretmenlerinden elde edilen görüşlere göre, yapılandırmacı yaklaşımın işlerliğini olumsuz olarak etkileyen en önemli faktörlerin sınıf ortamlarının, müzik ders saatlerinin ve müzik dersi ile ilgili araç-gereç eksikliklerinin olduğu göze çarpmaktadır. Bu faktörlerin ortadan kaldırılabilmesi ya da en az düzeye indirilebilmesi yapılandırmacı yaklaşım anlayışına dayalı müzik ders programlarının daha nitelikli ve daha işler olmasını sağlayacaktır.

Araştırmadan elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda sunulabilecek öneriler şu şekilde sıralanabilmektedir.

- Hizmet içi eğitimler yoluyla, müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşımın kuramsal alt yapısı ve işleyişi açısından bilgilendirilmeleri öğrencilerin müzik dersleri yoluyla daha etkin ve etkili bir müzik eğitimi almalarını sağlayacaktır.
- Mevcut programlarda bir ders saati olarak yer alan müzik derslerinin haftada iki saate çıkarılması müzik derslerinin daha rahat gerçekleşmesine ve yapılandırmacı yaklaşımının sağladığı kazanımların öğrencilere tam olarak aktarılabilmesine olanak sağlayacaktır.
- Okulların, müzik derslerinin işlenebileceği ve müzik araç-gereçleriyle donanımlı müzik dersliklerine sahip olmaları, yapılandırmacı yaklaşımın temeli oluşturan yaparak-yaşayarak öğrenme etkinliklerinin rahatlıkla gerçekleştirilebilmesini ve bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alan müziksel davranışlarının öğrencilere en iyi şekilde kazandırılabilmesine katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Açıköz, K. (2004). **Aktif Öğrenme**. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları
- Kalender, A. (2006). **Sınıf Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Yaklaşım Temelli “Yeni Matematik Programı”nın Uygulanması Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar ve Bu Sorunların Çözümüne Yönelik Önerileri**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Ekinci, A. (2006). **İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Yapılandırmacı Yaklaşım Bağlamında Değerlendirilmesi (Eskişehir İli)**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü
- Duman, B. ve İkiel, C.(2002). **Yapıc1 Öğrenme Kuramına Göre Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2006). **İlköğretim 1–8. Sınıflar Müzik Dersi Öğretim Programı**
- Selley, N. (1999). **The Art of Constructivist Teaching in The Primary School**. London: David Fulton Publishers
- Brooks G., M G. Books. (1999). **The Courage to be Constructivist**. Educational Leadership, November
- Şaşan, H. (2002). Yapılandırmacı Öğrenme. Yaşadıkça Eğitim Dergisi
<http://talimterbiye.mebnet.net/ogrenci%20merkezli%20egitim/yapilandirmaciogrenme.pdf> Web adresinden 21 Temmuz 2009 tarihinde edinilmiştir.
- Ergin, İ. (2007). **Fizik Eğitiminde 5E Modeli'nin Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisinin İncelenmesi**. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 27, Sayı 2